

PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP HỮU CƠ TRÊN THẾ GIỚI – CHIA SẺ KINH NGHIỆM VỚI VIỆT NAM

Andre Leu

Chủ tịch Liên đoàn Các phong trào nông nghiệp hữu cơ quốc tế

IFOAM là một tổ chức bảo trợ quốc tế về nông nghiệp hữu cơ

Sứ mệnh: lãnh đạo, đoàn kết và hỗ trợ cho phong trào hữu cơ trong sự đa dạng đầy đủ của nó.

Mục đích: Nhận đỡ đầu toàn cầu cho các hệ thống lành mạnh về kinh tế-xã hội và sinh thái dựa trên các nguyên tắc của nông nghiệp hữu cơ.

Con người: tổ chức bảo trợ toàn cầu này có hơn 800 tổ chức thành viên ở khoảng 120 nước trên toàn thế giới. Có 1,8 triệu bên thứ 3 và các nông dân hữu cơ PGS được cấp giấy chứng nhận và còn nhiều hơn nữa các nông dân hữu cơ chưa được cấp giấy chứng nhận.

Sự tăng trưởng nhanh của doanh số hữu cơ

Mặc dù thương mại toàn cầu đang bị suy thoái: Khu vực hữu cơ tiếp tục tăng trưởng và làm tốt hơn hầu hết các lĩnh vực thực phẩm nông nghiệp khác; thông tin thị trường từ hầu hết các nước trên thế giới đang chỉ ra xu thế nhất quán của ngành công nghiệp tăng trưởng và năng động; khu vực hữu cơ được xác nhận đạt giá trị hơn 62,9 tỷUSD trên toàn cầu năm 2011.

Giá trị toàn cầu của doanh số thị trường hữu cơ được xác nhận ước tính khoảng:

- 59,1 tỷUSD năm 2010.
- 54,9 tỷUSD năm 2009
- 33,2 tỷUSD năm 2005
- 15,2 tỷUSD năm 1999

Chỉ ra xu thế nhất quán của tốc độ tăng trưởng cao

- 162 nước đã thu thập các dữ liệu hữu cơ được xác nhận năm 2011
- 86 nước năm 2000

Tổng diện tích đất được chứng nhận, bao gồm cả diện tích nông nghiệp và diện tích hoang dại đã thu hoạch đạt 80 triệu ha năm 2010

- 78 triệu ha năm 2009
- 6,8 triệu ha năm 1999
- 1,8 triệu người sản xuất năm 2011
- 1,6 triệu người sản xuất năm 2010
- 96% thị trường quốc tế là ở Bắc Mỹ và châu Âu

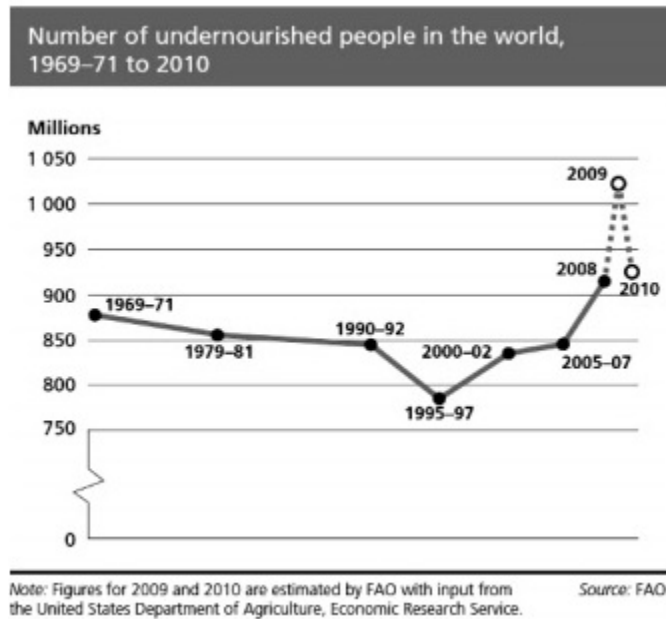
Điều này đang thay đổi nhanh chóng, châu Á hiện là thị trường tăng trưởng nhanh nhất về các sản phẩm hữu cơ trên thế giới, bởi vì các giai tầng trung lưu tăng lên đang tích cực tìm ra thực phẩm không dùng thuốc trừ sâu vì rất lo ngại an toàn thực phẩm.

Tổng quan thế giới về các xu thế sản xuất nông nghiệp hữu cơ

(Nguồn: Thế giới Nông nghiệp Hữu cơ năm 2012) Helga Willer từ FiBL đã trình bày các dữ liệu tại BioFach 2013

http://shop.ifoam.org/bookstore/product_info.php?cPath=64_25&products_id=538

Không an toàn thực phẩm (Food Insecurity)

An toàn thực phẩm (Food Security)

Thế giới hiện đang sản xuất ra nhiều hơn gấp đôi loại thực phẩm cần thiết này

Vấn đề không phải là thiếu hụt thực phẩm

Mà đó là hệ thống thị trường lưu thông sản phẩm

Người cần thực phẩm hầu hết đang không có tiền để mua nó

Các nước giàu có và giới trung lưu ở thế giới đang phát triển có quá nhiều thực phẩm: Chứng béo phì, tiểu đường tít 2, các căn bệnh ung thư, bệnh tim, gan và các bệnh khác.

Các nông trại có qui mô nhỏ đang sản xuất 70% thực phẩm cho toàn thế giới

Chuỗi xí nghiệp công nông liên hợp thực phẩm chỉ sản xuất 30% thực phẩm toàn cầu

Chỉ có 20% thực phẩm của thế giới đang phát triển

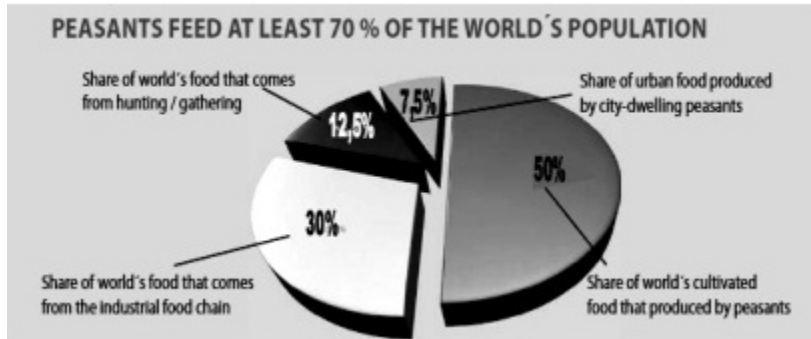
Hầu hết những người đói ăn lại sống ở thế giới đang phát triển

Việc tăng năng suất trong các xí nghiệp công nông liên hợp thực phẩm sẽ không giải quyết được vấn đề này vì chúng không có khả năng cung ứng thực phẩm cho những người không thể trả tiền mua thực phẩm.

Xét về mặt logic, ưu tiên cao nhất là phải tăng năng suất cho 80% sản xuất thực phẩm ở các nước đang phát triển – chứ không phải 20%;

Chỉ có mỗi một cách hợp lý và thiết thực để nuôi dưỡng các nước này là phải tăng trưởng thực phẩm ở các khu vực địa phương đang cần có các chủ nông trại nhỏ. Điều quan trọng là phải tăng năng suất của các chủ nông trại nhỏ ở cấp địa phương nhằm đảm bảo an toàn thực phẩm thích hợp cho thế giới.

TRƯỚC HẾT HÃY ĐẠT THỰC PHẨM LÊN BÀN ĐÃ

Nông nghiệp hữu cơ ở nông trại nhỏ có thể nuôi sống cả thế giới này

Phần lớn nông trại nhỏ ở các nước đang phát triển là những nông dân truyền thống

Dạy thêm cho những nông dân này cách thực hành hữu cơ tốt vào các phương pháp truyền thống của họ:

- 1- Cung cấp dinh dưỡng tốt hơn cho đất - vấn đề quay vòng hữu cơ (Carbon) và cân bằng khoáng chất
- 2 - Kiểm soát các bệnh sâu hại và vật làm hại đang tăng lên
- 3 - Sử dụng nước hiệu quả- đặc biệt tăng cường SOM
- 4 - Có các phương pháp kiểm soát cỏ dại tốt hơn
- 5- Tăng cường hoạt động sinh thái – các hệ thống định/vạch tuyến. Hướng dẫn tăng đáng kể năng suất

Hữu cơ năng suất cao (Organic High Yield)

Một báo cáo của hội nghị Liên hợp quốc về Thương mại và Phát triển (UNCTAD) và các chương trình môi trường của Liên hợp quốc (UNEP) đã tuyên bố về Nông nghiệp Hữu cơ:

- 114 dự án ở châu Phi bao phủ 2 triệu ha và 1,9 triệu nông dân
- '*...năng suất cây trồng trung bình là... tăng 116% cho tất cả các dự án ở toàn bộ châu Phi và 128% cho các dự án ở Đông Phi*'

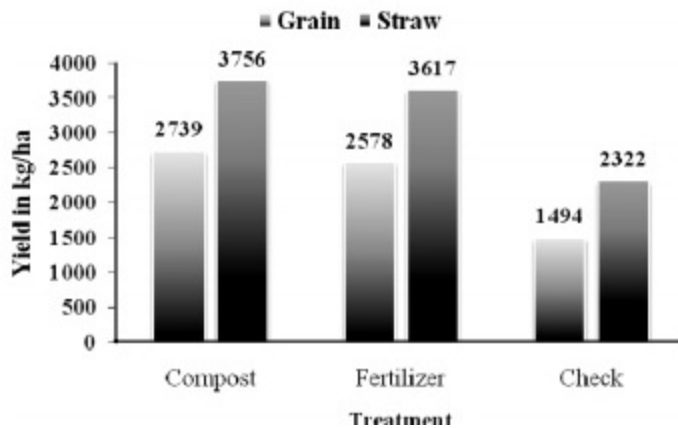
Báo cáo này nhận xét rằng mặc dù việc giới thiệu nông nghiệp truyền thống trong sản xuất thực phẩm ở châu Phi tính theo đầu người hiện nay là thấp hơn 10% so với những năm 1960.

“Bằng chứng thể hiện trong nghiên cứu này hỗ trợ lập luận cho rằng nông nghiệp hữu cơ có thể có lợi cho an toàn thực phẩm ở châu Phi hơn là hầu hết các phương thức sản xuất truyền thống và rằng nó dường như có thể chịu đựng được lâu dài”.

Nguồn Supachai Panitchpakdi, Tổng thư ký của UNCTAD và Achim Steiner, Giám đốc điều hành UNEP, 2008

Năng suất hữu cơ đạt 2,7 lần /ha nhiều hơn so với các nông trại truyền thống ở các nước đang phát triển (Badgley et al., 2007)

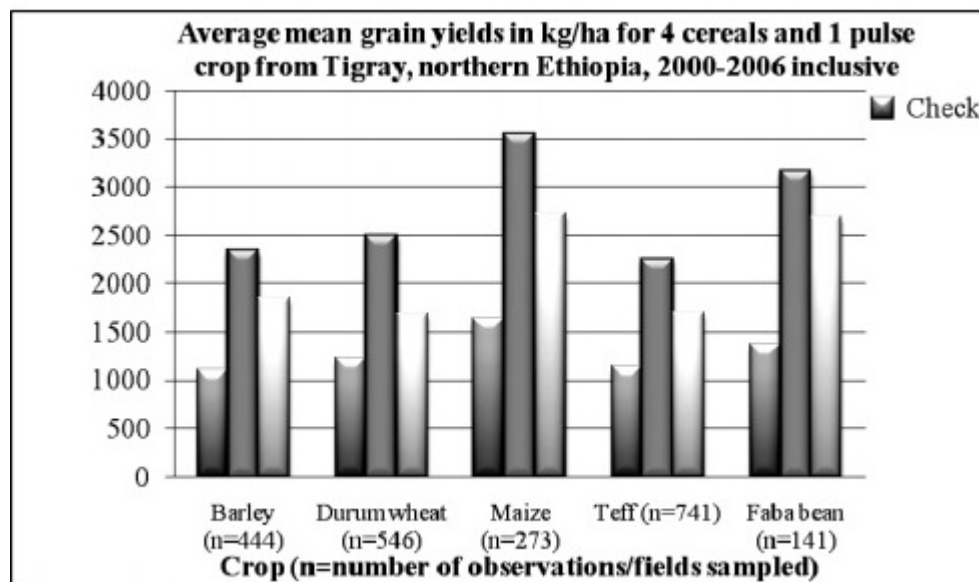
Những tác động ban đầu lên sản lượng lúa mì ở Hintalo Wejerat, Tigray, 2010

Tác động của việc dùng phân hữu cơ (phân ủ/phân compost) – năng suất hơn 900 mẫu ở các cánh đồng trang trại hơn 7 năm

Tính trung bình năng suất ngũ cốc tính theo kg/ha cho 4 loại ngũ cốc và 1 vụ đỗ đậu từ Tigray, phía Bắc Ethiopia, 2000-2006 bao gồm:

Vấn đề hữu cơ – các lợi ích

Thuật ngữ 'hữu cơ' trong Nông nghiệp Hữu cơ được truyền bá vào những năm 1940 và đến từ việc quay vòng chất hữu cơ với tư cách là một trong các phương thức quản lý hàng đầu.

Ủ phân, phủ bồi, phân xanh, che phủ cây trồng vv...

Tăng cường chất hữu cơ trong các hệ thống nông trại đem lại lợi ích gấp bội

Làm thích nghi hữu cơ và năng suất cao

Năng suất hữu cơ cao hơn ở các biên độ khí hậu

Canh tác hữu cơ có năng suất cao hơn so với canh tác truyền thống trong thời tiết cực đoan, chẳng hạn như mưa nhiều hoặc hạn hán (Drinkwater, Wagoner và Sarrantonio 1998; Welsh, 1999; Lotter, 2004).

Các thí nghiệm trồng trọt tích hợp ở Wisconsin đã phát hiện ra rằng năng suất hữu cơ đã cao hơn trong những năm hạn hán và cũng như vậy nếu trồng trọt theo canh tác truyền thống trong những năm thời tiết bình thường (Posner et al., 2008).

The Rodale FST đã chỉ ra rằng canh tác hữu cơ đã sản xuất 30% ngũ cốc nhiều hơn so với canh tác truyền thống trong những năm hạn hán (Pimentel D., 2005; La Salle and Hepperly, 2008).

Chất hữu cơ làm tăng thẩm thấu

Đất carbon hữu cơ làm dịu bớt và làm thích nghi

Năng suất đậu tương và ngũ cốc cao hơn trong những năm hạn hán

Tăng đất C và N

Thẩm thấu nước cao hơn, chóp/nấm giữ nước cao hơn

Hoạt động vi khuẩn cao hơn, tăng độ ổn định

Hữu cơ

Truyền thống

Chất hữu cơ của đất – Carbon sống

Giữ được tới 30X trọng lượng của nó trong nước

Đất có kết dính hiện thực và giảm độ xói mòn đất

Tăng độ tích lũy và có sẵn chất dinh dưỡng

Mùn thực vật có thể kéo dài 2000 năm trong đất này

Nghiên cứu chỉ ra rằng canh tác hữu cơ sử dụng nước hiệu suất hơn

Khối lượng nước giữ lại /ha (tính đến 30 cm) tương quan với chất hữu cơ của đất (OM).

0,5% OM = 80,000 lit (mức truyền thống thông thường)

1% OM = 160,000 lit (mức truyền thống thông thường)

2% OM = 320,000 lit 3% OM = 480,000 lit

4% OM = 640,000 litres 5% OM = 800.000 lit

Ngũ cốc hữu cơ- năm hạn hán 1995

Canh tác hữu cơ Canh tác truyền thống

Thảm thau, lượng trữ lại tốt hơn, và chuyển giao cây trồng giúp tránh được thiệt hại do hạn hán

Năng suất nông nghiệp hữu cơ cao

Năng suất ngũ cốc mức trung bình trong những năm hạn hán là từ 28% đến 34% cao hơn trong hai phương thức hữu cơ sau:

Sản lượng đạt là 6.938 và 7.235 kg/ha trong phương thức hữu cơ động vật và hữu cơ họ đậu, tương ứng, so với 5.333 kg/ha trong phương thức truyền thống (Pimentel, 2005).

Tăng cường hoạt động – sinh thái

Ở Madagascar, SRI đã làm tăng năng suất thông thường từ 2-3 tấn/ha- 6,8-10 tấn/ha

Cuba với 2 cây lúa cùng độ tuổi và giống, tạo khả năng phục hồi thông qua quản lý đất tốt hơn

Nguồn: Nicolas Parrott, Cardiff University, 'Cuộc cách mạng xanh thực tế' Của: TS. Norman Uphoff, Đại học tổng hợp Cornell

Làm thích nghi với các biên độ khí hậu

Canh tác sau bão của nông dân làng Đông Trù, Hà Nội, Việt Nam

Năng suất hữu cơ tăng

Phân tích chi phí lợi ích đối với một nông trại sử dụng phân hóa học:

Chi phí năm 2012 là 300 USD/ha cho phân (urê + DAP) và thuốc trừ sâu hại. Năng suất trung bình của lúa trồng với phân hóa học 4,5 tấn/ha. Bán được 45 USD /100 kg, Tổng thu nhập của nông dân là 2025 USD. Thu nhập ròng sau khi trang trải nợ là 1725

USD /ha

Phân tích chi phí lợi ích đối với một nông trại sử dụng phân ủ:

Tỷ lệ ứng dụng trung bình 80 bao phân hữu cơ/ha (khoảng 8 tấn/ha). Chi phí để làm phân hữu cơ hầu như không có, vì tất cả là bằng sức lao động của gia đình. Năng suất của trồng lúa với phân hữu cơ 6,5 tấn/ha. Bán được 45 USD /100 kg, tổng thu nhập của trang trại là 2.925 USD /ha

Toàn bộ thu nhập vào túi của nông dân vì không có nợ nần gì cả.

Các lợi ích khác đối với nông dân khi dùng phân hữu cơ

Tăng cường sức đề kháng đối với xói mòn của gió và nước. Nông dân không nợ do phải mua phân hóa học - giá là 90 USD /100 kg. Nông dân làm phân hữu cơ sinh vật có thể bán một bao (khoảng 100 kg là 5,8 USD). Những nông dân có năng lực có thể sản xuất hơn 35-100 tấn/năm (Theo Edwards Pers Com).

Nông nghiệp hữu cơ có thể nuôi sống cả thế giới

Nông nghiệp hữu cơ đã chứng minh khả năng có thể tăng năng suất của người sản xuất quy mô nhỏ bằng hơn 100%. Làm tăng gấp đôi năng suất cho 80% sản lượng ở các nước đang phát triển sẽ đem lại sự an toàn thực phẩm cho toàn thế giới.

Các nghiên cứu phức hợp chỉ ra rằng các trang trại hữu cơ có thu nhập cao hơn.

Đó là chi phí thấp, hợp lý và đạt hiệu quả để toàn thực phẩm và xóa đói giảm nghèo.

Điều này thích hợp với Việt Nam vì phần lớn nông dân là các hộ sản xuất nhỏ